

ДУШАН КИВИЦФЕНСТЕР ПЕТРИЧИБ

Copyright © Душан Петричић, 2016
Copyright © 2016 овог издања, ЛАГУНА

Седам година водио сам на првој страници недељне *Политике*, предано и педантно, дневник наше политичке стварности. Ова књига обухвата избор из последње четири године тог дневника, прецизније, четири године мандата наше актуелне власти. А онда су почетком октобра 2016. уредништво *Политике* и актуелна власт поверовале да заслужују неки веселији, позитивнији и афирмативнији дневник. Ја то нисам умео да радим па је сарадња са мном прекинута. И од тада сам свој дневнички ангажман ставио у службу магазина за који ме везује дугогодишње узајамно разумевање – *Нин*.

Душан Петричић

ЛЕКОВИТИ ОТРОВИ ДУШКА ПЕТРИЧИЋА

Ако је веровати *Википедији*, тој карикатури енциклопедије, новинска карикатура – приближно онаква каква је данас – јавља се тек у бароку, епохи која својом естетиком и сама нагиње карикатуралности. Пре тог доба вероватно никоме није ни падало на памет да ликовним средствима изобличи и учини смешном (или одвратном) неку личност, јер то ни пристojност ни ондашње личности не би дозволиле. Да би карикатура уопште била могућа, било је потребно да се свет – испрва лагано, потом све брже – почне претварати у сопствену карикатуру. Одавно је тај процес започео, али то је – практично до јуче, када је постало очигледно – пролазило незапажено захваљујући идеологији, зачетој у доба настанка карикатуре, да је свако садашње време супериорно у односу на сва прошла.

Непрестано усавршавање техничких направа и повећавање пукe удобности живота засенили су чињеницу да како време одмиче, духовитост рапидно опада, а живот све више губи смисао. Ликовне уметности – међу њима и карикатура, зашто не – у стопу су пратиле инволуцију човека и света, а склон сам да помислим да су јој много доприносиле, ако је баш нису и изазивале. На почетку наше цивилизације – која је сада на заласку – беше сакрално сликарство, потом се ликовна уметност – иако је још задуго остала под цркве-

ним куполама – окренула профаном, додуше у великом стилу, да би почев од XIX века завршила у какофонији разноразних „изама“ и визуелном расулу, производу једног дубљег, унутрашњег растројства.

Дуго је – у почетку и с правом – карикатура била презрен жанр, а пречесто је, све до краја Хладног рата у ствари, била убојито оружје закрвљених идеологија, које је – сагласно поуци кинеске мудрости да једна слика говори више него 1000 речи – тренутно деловало и било много убојитије од досадњикавих новинских тирада.

А онда се – не знам тачно када – догодио преокрет, па су се из масе агит-пропских илустратора код нас и у свету издвојили карикатуристи који су, у тренутку када су остале уметности посустале и комерцијализовале се, карикатуру претворили у врхунску уметност.

Један од тих великих мајстора карикатуре несумњиво је Душко Петричић, аутор добро познат и код нас и у остатку света, мада је само код нас доживео – на чему му завидим – због сумње човека који се нашао на месту на којем никада није ни требало да буде, да ће се једна висока овдашња личност наћи повређена Душковим, чињеница отровњикавим карикатурама у *Политици*, па да ће га висока личност вратити тамо где припада и биће му отказана сарадња.

Заборавило се овде, ако се икада и знало, да су отрови, ако се правилно дозирају, у ствари лекови, а карикатуре Душка Петричића су сјајан пример алхемијске микстуре сарказма, ироније, легендарне, нетрагом ишчезле београдске духовитости, а понекад – како ћу показати на крају овог текста – и истинске духовности.

Петричић попут старих мајстора види боље, даље и дубље него просечан посматрач који се углавном зауставља на површини ствари и догађаја, а у последњих четврт века – ствар још гора – на оптоелектонској презентацији (ТВ, интернет, мобилни телефони) околних збивања, што додатно повећава ментално слепило.

Оно што види – а то је све ређе нешто добро – Душко и нацрта, али не миметички, него на метафизичко-апсурдан начин. Тако, рецимо, када науми да некога демаскира, Душко му на лицу – уместо да старовременски илуструје брљотине – једноставно нацрта маску. Или пак – као на карикатури *Угарнички* – ефектно, много ефектније од хиљада и хиљада писаних страница, исцртава историју пропасти Србије, али и узрока те пропасти, у само четири слике.

На првој видимо Милошевића, Шешеља и Вучића како – високо уздижући барјак Србије – у рукама држе оронули кућерак; на другој је Коштуница који – још уздигнутијег барјака – с муком придржава страћару са које спадају греде, цигле и цреп; на трећој је Тадић – барјак, саморазумљиво, високо уздигнут – са српском кућом од које су остали само темељ и рогови; а на четвртој се поново појављује Вучић – са високо уздигнутим барјаком – како самоуверено стоји на гомили рушевина.

У тренутку док сам завршавао писање овог кратког предговора, изашао је нови *Нин*, а у *Нину* Душкова карикатура, суморна слика стварности, како наше, тако и светске.

Бесмислено је описивати, треба то видети, али не могу да одолим.

Видимо на карикатури човека загладаног у таблоид на чијој је једној страни фотографија Шешеља, а на другој Доналда Трампа. Над човеком, очигледно

утонулом у тешку депресију, онај стриповски облачић, а у облачићу Петричићева допуна Дарвинове теорије о еволуцији – примат који се постепено усправља, очовечује, затим постаје хомосапијенс, да би се врло брзо погнуо, поново озверио и на крају се вратио ходу на четири ноге.

Нисам одавно видео тачнију дијагнозу болести овог све суморнијег суморног света. Душкове карикатуре не могу је излечити, али сигуран сам да могу ублажити болове.

Светислав Басара

КИБИЦФЕНСТЕР

ТАБЛОИДИЗАЦИЈА

①

②

③

НОВА ФЛОТА

